

Suriye'de CIA operasyonu

Ürdün'de Suriye sınırına yakın bir yerde yeni bir havaalanı inşa ederken, İsrail'de de ilk kez bir askeri üs kuruyor. İran ve Rusya'nın kazanımlarına ve yenilerde Suriye'de daha fazla rol oynayacağını ilan eden Çin'e karşı İsrail, Ürdün ve Suriye içindeki askeri varlığını takviye ediyor.

Yayın Tarihi : 19 Şubat 2018 Pazartesi (oluşturma : 2/19/2019)

Irak'tan gelen karayolunun hem Ürdün hem de Şam'a bağlanan kesişim noktasındaki bu şehre ABD bir askeri üs kurdu ve 55 kilometrelik bir yarı çapı "çatışmasızlık bölgesi" ilan etti. Buraya yaklaşmaya çalışan Suriye birliklerini vurarak kararlılığını da gösterdi. İsrail ve Ürdün'ün de bu politikanın sıkı savunucuları olduğunu belirtmek gerek.

Ortadoğu'da ABD operasyonunun görünenin ötesinde boyutları olduğuna işaret eden ipuçlarını İlhan Uzgel bir araya getirdi. Gazete Duvar'da "Suriye'nin güneyinde CIA operasyonu" başlığını taşıyan yazısında Uzgel, ABD'nin Suriye politikasını şöyle analiz etti:

ABD, İsrail'in güvenliği ve İran'ın Akdeniz bağlantısının kesilmesi için Suriye'nin güneyine de askeri olarak yerleşiyor. Bunun için de CIA operasyonundan arta kalanların bir kısmı Ürdün'de, bir kısmı ise güneyde Tanaf şehrinde ABD ve İngiliz özel kuvvetleri tarafından eğitiliyor. Hedef artık Esad rejimi değil, İran ve ona bağlı unsurlar.

Daha önceki yazıda ABD'nin Suriye sahasında önemli ve belirleyici bir aktör olduğunu belirtip, ülkenin kuzeyinde PYD'ye sağladığı destek sayesinde bu ülkeye askeri olarak yerleştiğini yazmıştım. Bu yazıda Türkiye'nin bütün dikkati PYD kontrolündeki bölgelere ve son hareketle birlikte Afrin'e yönelmişken, ABD'nin Suriye'nin güneyinde de uzun süredir faal olduğunu ve askeri üs kurduğuna değineceğim.

ABD'NİN BİR SURİYE POLİTİKASI VAR

ABD'nin genel olarak dış politikasında, özelde de Suriye politikasında kafa karışıklığı yaşadığını, belirlenmiş bir politikasının olmadığı yaygın olarak dile getirilmekte. Bense durumun tam olarak böyle olmadığını, ABD'nin Obama'dan başlayıp Trump ile devam eden bir Suriye politikasının bulunduğunu, bunun sahadaki gelişmeler doğrultusunda zaman zaman revize edilerek sürdürüldüğünü savunuyorum. Bu politikanın merkezi öğeleri başlık olarak şunlar:

- Suriye'nin savaş alanına çevrilmesi. Aslında savaşın Rusya müttefiki ve Baasçılığın son kalesi olarak kalan Suriye topraklarında yaşanarak ülkenin içe doğru yıkılması ana strateji. Suriye'nin bir aktör olarak Ortadoğu denkleminden düşürülmesi, başka sorunlar yarattıysa da genel hatlarıyla başarılı oldu.

- Savaşın Ürdün, Lübnan gibi kırılğan ABD müttefiklerine yayılmaması.
- ABD'nin askeri olarak bu ülkeye yerleşmesi. Bunun için de kuzeyde bir özerk bölgenin oluşması.

ABD bu süreçte maliyet ve meşruiyet gibi sorunları daha az yaşarken, Rusya hem maliyeti üstleniyor (Esad rejimini ayakta tutmak için sağladığı silahlar ve aktif olarak savaş yürütmesi) hem de müttefiki Suriye en sonunda galip gelse de sürekli kan kaybediyor. Tabii ki ABD için beklenmedik gelişmeler de yaşandı. Bunların başında ise İran'ın Suriye'deki etkisinin artması geliyor ve şu anki Amerikan politikasının bir ayağını bu etkiyi azaltma stratejisi oluşturuyor.

SURİYE'DE İŞ BÖLÜMÜ: KUZEYDE PENTAGON GÜNEYDE CIA

ABD dış politika ve güvenlik kurumları Suriye konusunda bir işbölümü yapmış görünüyorlar. İstisnaları olsa da bu paylaşım şöyle işliyor: Pentagon daha çok kuzeyde ve PYD'ye destek olurken, IŞİD ile savaşı üstlenmişti. CIA ise daha çok coğrafi olarak güneyde (ama kuzeyde İdlib ve geçmişte Halep'te de bulunuyorlardı), ılımlı İslamcı muhaliflere destek sağlarken, bunları Esad rejimine ve İran'a bağlı güçlerle savaştırıyordu. Her iki operasyonun da kendisine özgü zorlukları vardı. PYD hiyerarşik, düzenli, coğrafi olarak sınırı belli ve güvenilir bir müttefik olarak sivrilirken, ona verilen silahların bir gün ABD'ye yönelme riski yoktu ama PYD desteği Türkiye'yi rahatsız ediyordu. CIA ise kontrolü zor, disiplini zayıf ve sonrasında ne yapacağı belli olmayan ve tek özelliği rejim karşıtlığı olan gruplarla çalışmak zorundaydı. Dışişleri Bakanlığı ise Cenevre görüşmeleri, bölgedeki müttefiklerle ilişkiler gibi sürecin diplomasi boyutunu yürütmekteydi.

OPERASYON 'TIMBER SYCAMORE'

Suriye'de ayaklanmalar çatışmaya dönüştükten sonra Obama yönetimi, "arkadan liderlik" (leading from behind) stratejisi çerçevesinde savaşa doğrudan müdahil olmayıp, muhalif gruplara CIA aracılığıyla silah sağlamaya başladı. Amerikan tarihinin en büyük operasyonlarından biri olarak anılan bu operasyonda ABD ile birlikte mali katkı açısından Suudi Arabistan ve Katar, lojistik açısından da Ürdün ve Türkiye öne çıkmıştı. Hatta, bu gruplara eğitim Ürdün ve Türkiye'de verilmiş, Libya'daki çatışmalar sırasında oraya yığılan silahlar ile Doğu Avrupa ülkelerinden satın alınan silahlar sayısı 10-20 bin arasında değişen bu gruplara dağıtılmıştı. Şunu belirtmek gerekir ki, ABD 2013'ten sonra Esad rejimini devirme politikasından vazgeçip daha çok ülkeyi bir çatışma bölgesi haline getirme stratejisine yöneldiği için bu gruplara hiçbir zaman yüksek teknoloji içeren silahlar vermedi. Silah temini ülkedeki çatışmayı sürdürecektir ama Esad'ı devirmeye yetmeyecek düzeyde tutuldu. İlginç bir şekilde, ABD'nin PYD'ye 550 milyon dolarlık yardımı çok dikkat ve tepki çekerken, CIA operasyonunun maliyeti 1 milyar doları geçmişti.

Trump yönetimi sürpriz bir kararla Eylül 2017'de bu operasyonu sona erdirdiğini duyurdu. Giderek Neoconların ve İsrail lobisinin etkisi altında kalan Trump dikkatin Esad rejiminden çok İran'ın bu ülkedeki etkisine yönelmesi gerektiğini savundu. Esad'ı devirmek gibi bir politika geçerli olmadığı için bu maliyetli programı da sürdürmeye gerek yoktu. Fakat ABD'nin aylık 60 dolarla maaşa bağladığı bu militanların diğer radikal gruplara katılması ihtimaline karşı, bu sefer boşa kalmasınlar diye iki seçenek sunuldu. Bir kısmı daha yüksek maaşla "Özgür Suriye Polisi"ne dönüştürülmeye

çalışıldı. Yani, ABD bir başka egemen ülkede, maaşla polis istihdam etmeye girişti. Kalanlar ise ABD'nin yeni eğitim alanı Tanaf'a kaydırıldı.

SURİYE'NİN GÜNEYİNDE YENİ ÜS

ABD, İsrail'in güvenliği ve İran'ın Akdeniz bağlantısının kesilmesi için Suriye'nin güneyine de askeri olarak yerleşiyor. Bunun için de CIA operasyonundan arta kalanların bir kısmı Ürdün'de, bir kısmı ise güneyde Tanaf şehrinde ABD ve İngiliz özel kuvvetleri tarafından eğitiliyor. Hedef artık Esad rejimi değil, İran ve ona bağlı unsurlar. Irak'tan gelen karayolunun hem Ürdün hem de Şam'a bağlanan kesişim noktasındaki bu şehre ABD bir askeri üs kurdu ve 55 kilometrelik bir yarı çapı "çatışmasızlık bölgesi" ilan etti. Buraya yaklaşmaya çalışan Suriye birliklerini vurarak kararlılığını da gösterdi. İsrail ve Ürdün'ün de bu politikanın sıkı savunucuları olduğunu belirtmek gerek. Böylece İran'ın Akdeniz'le bağlantısı kesilirken, ABD'nin yeni kurmaya başladığı Tabka Barajı yakınındaki askeri üsle birlikte, bu ülkedeki askeri varlığını güçlendirdiği anlaşılıyor. Bu aşamada en önemli sorun olarak gördüğü Şii İslamcı İran'ın Suriye'deki nüfuzunu seküler Kürtler ve İslamcı Sünniler ile ortaklık kurarak zayıflatmaya çalışıyor.

ABD şu anda yalnızca Suriye'de değil, Ortadoğu'daki varlığını da özellikle güney hattında güçlendirmeye çalışıyor. Ürdün'de Suriye sınırına yakın bir yerde yeni bir havaalanı inşa ederken, bilinenin aksine hiç askeri olarak bulunmadığı İsrail'de de ilk kez bir askeri üs kuruyor. İran ve Rusya'nın kazanımlarına ve yenilerde Suriye'de daha fazla rol oynayacağını ilan eden Çin'e karşı İsrail, Ürdün ve Suriye içindeki askeri varlığını takviye ediyor.

Bu dökümanı orjinal adreste göster
Suriye'de CIA operasyonu